

A Fővárosi Ítéltábla dr. Gál Zoltán ügyvéd (fél címe) által képviselt felperes neve (felperes címe.) felperesnek, a személyesen eljáró alperes neve (alperes címe.) alperes ellen személyhez fűződő jog megsértése iránt indított perében a Székesfehérvári Törvényszék 2015. december 3. napján meghozott 27.P.21.247/2014/19. számú ítélete ellen a felperes részéről 21. sorszám és az alperes részéről 3. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja és a felperesnek fizetendő nem vagyoni kártérítés összegét 100.000 (százezer) forintra leszállítja. A külön felhívásra az alperes által az államnak fizetendő kereseti illeték összegét pedig 36.000 (harminchatezer) forintra felemeli, és a felperes illetékfizetési kötelezettségét 84.000 (nyolcvannégyezer) forintra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 25.000 (huszonötezer) forint másodfokú perköltséget és külön felhívásra a Magyar Államnak 131.200 (százharmincegyezer-kettőszáz) forint együttes fellebbezési és csatlakozó fellebbezési illetéket. A fennmaradó 12.800 (tizenkettőezer-nyolcszáz) forint fellebbezési és csatlakozó fellebbezési illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperesnek a ... területéhez tartozó ..., ...ben van egy zártkerti ingatlana, gyümölcsössel. Az ingatlan a ..... számú főút vonal mellett helyezkedik el. A felperes 2002-ben hatósági engedéllyel a területe mellett lévő útpadkát kiépítette oly módon, hogy ott elárúsító helyet alakíthasson ki. Ezen a területen a helyben, valamint más földjein termelt terményeket értékesítette.

A 2011. december 31-ig hatályos rendelkezések lehetővé tették, hogy az őstermelők a saját területen megtermelt árút árusítsák, 2012. január 1-től változott ez a jogszabályi háttér.

Az alperes 2010-ben ... nagyközség polgármestere lett, a felperessel már korábban is ismerték egymást. Az alperes az érintett útszakaszon gyakran autózott és tapasztalatai szerint az út melletti árusítás balesetveszélyes volt, hiszen ezen az útszakaszon nagy forgalom bonyolódott le

rendszeresen. Éppen ezért elhatározta, hogy az árusítás felszámolása érdekében eljár.

Az alperes 2012 folyamán több alkalommal is beszélt az út mellett árusítókkal, hogy a tevékenységet fejezzék be. A tevékenység megtiltására hatáskörrel rendelkező jegyző kötelező érvényű döntést ebben az időszakban nem hozott. Miután az alperes azt tapasztalta, hogy a felperes az ott folytatott tevékenységgel, másokkal ellentétben nem hagy fel, 2012 nyarán a közút kezelőjéhez fordult, illetőleg egyéb hatóságoknál is ellenőrzést kezdeményezett.

A felperes úgy tapasztalta, hogy míg az ő tevékenységét többen is vizsgálják, az út mellett árusító másik személyek ilyen ellenőrzéseket nem kapnak. Ezért 2012. július 4-én a Kormányhivatalhoz intézett egy levelet, melyben az ..., ... dűlőben engedély nélkül árusító személyre hívta fel a figyelmet, és kérte, hogy az önkormányzat, illetőleg név szerint az alperes felelősségét vizsgálják meg. A Kormányhivatal ezt a beadványt továbbította a hatáskörrel rendelkező jegyzőnek azzal, hogy az intézkedésről adjon tájékoztatást.

A levél eljutott az alpereshez, aki azt feltételezte, hogy a felperes önfeljelentést tett.

A ...hu internetes honlapon működött egy olyan rovat, amelyen a polgármester blogjaként az alperes közérdeklődésre számot tartó írásai jelentek meg. Erre a honlapra az alábbi bejegyzést írta:

„A mai napon tájékoztattak arról, hogy feljelentette saját magát. Először nem hittem a szememnek. Aztán újra elolvastva a „bejelentését”, le kellett ülnöm. Hallottam már klinikai esetről, skizofréniairól..., de személyesen még nem tapasztaltam a környezetemben ilyen megnyilvánulási formáját. A reklám jut eszembe: forduljon kezelőorvosához, gyógyszerészéhez! Tényleg forduljon!"

Ezt követően a bejegyzés röviden összefoglalta az út melletti árusítás problémáját az alperes szemszögéből, majd úgy folytatódott, hogy „[a]z első ellenőrzések után nem kéne ennyire kiborulni kedves István. A beadványa, miszerint: »...-..., ...-dűlő elején kereskedelmi tevékenységet folytat egy vállalkozó, amihez a helyi önkormányzat engedélye kellene! Ezt az önkormányzat nem adta ki, és ennek ellenére az árusítást folytatja! Kérem: Vizsgálják ki az önkormányzat (...) kompetenciáját és alperes neve polgármester úr felelősségét!« (betű szerinti idézet) aláírás: ..., cím, telefon.

Tájékoztatom a másik énjét, hogy Ön az az engedély nélküli árusító személy. Hiába próbál kibújni a felelőssége alól, a következmények Önt terhelik. Gyerekesen, nevetséges, hogy a helyszíni ellenőrzésekkor nem akarja igazolni magát (épp elvitte a feleségem az irataimat)."

A felperes feljelentést tett, melynek nyomán a Székesfehérvári Járásbíróság az 1.B.437/2013/10. számú jogerős ítéletével megállapította, hogy az alperes becsületsértés vétségében bűnös, ezért 1 évre próbára bocsátotta.

Az út melletti árusítást az önkormányzat jegyzője 2012 augusztusában hozott határozatával tiltotta meg.

Felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy alperes megsértette a jó hírnévhez fűződő személyiségi jogát. Kérte továbbá az alperes eltiltását a további jogsértéstől, és elégtétel adására kötelezését a ...hu internetes honlapon való nyilvános bocsánatkéréssel. Kérte továbbá 2.000.000 forint nem vagyoni kár megtérítésére, és a perköltség megfizetésére kötelezését is.

Alperes a kereset elutasítását indítványozta. Arra hivatkozott, hogy a skizofrén személyiséggel kapcsolatos kijelentés leírásakor nem kifejezetten a felperesre gondolt, egyszerűen elemezte ezt a jelenséget. Azt nem vitatta, hogy a „...tájékoztatom másik énjét..." kifejezéssel és azzal, hogy orvosi esetnek minősítette a felperest, a becsületét sérthette, de a felperes kormányhivatalhoz intézett bejelentését félreértelmezve gondolta, hogy azt saját maga ellen tette. Az illegális, út menti árusító tevékenység tényszerű, valós leírás, és mint ilyen nem sérthette a felperes jó hírnevét.

Hivatkozott arra, hogy a korábban lefolytatott büntetőeljárás során maga a felperes nyilatkozott úgy, hogy hátrány nem érte az ügyből kifolyólag. Ebből következően a nem vagyoni kártérítés iránti

igény megalapozatlan. Hivatkozott arra is, hogy jövedelmi vagyoni viszonyai miatt a kártérítést megfizetni sem tudná.

Az elsőfokú bíróság a keresetet részben találta alaposnak és megállapította, hogy az alperes megsértette a felperesnek a jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát a ....hu internetes honlapon 2012. július 9. napján megjelent közlések azon kitételével, melyben a felperest skizofrénnak, orvosi kezelésre szoruló személynek állította be, illetőleg róla azt a látszatot keltette, hogy a 7-es főút emmarózái szakaszán engedély nélkül árusít.

Az alperest eltiltotta a további jogsértéstől.

Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 500.000 forintot.

Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

Kötelezte a felperest 90.000 forint, az alperest pedig 30.000 forint kereseti illeték - Magyar Állam részére - külön felhívásra való megfizetésére.

Idézte az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 75. § (1) bekezdését, a 78. § (1) és (2) bekezdéseit, a 84. § rendelkezéseit.

A blogbejegyzés első mondataival kapcsolatosan az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a személyhez fűződő jog megsértése objektív kategória, megsértése jó- vagy rosszhiszeműségtől, felróhatóságtól függetlenül megállapítható. Bekövetkezésének nem feltétele, hogy az elkövető szándéka kifejezetten erre irányuljon, illetve tudata átfogja a magatartása eredményét.

Kifejtette, hogy az alperes, mint ... nagyközség polgármestere lépett fel, ezért az átlagembernél nagyobb felelősséggel tartozott a megnyilatkozásaiért. Megállapítása szerint az alperes nem volt jogosult a felperesnek a Kormányhivatalhoz érkezett, de nem neki szóló beadványát nyilvánosságra hozni, az abból levont következtetései körében pedig körültekintően kellett eljárnia. A jogsértést nem menti, hogy az alperes tévesen értelmezte a felperes bejelentését.

Megítélése szerint valótlan az alperesnek az a tényállítása, hogy a felperes mindenféle engedély nélkül folytatta volna az árusítást. A rendelkezésre álló adatok szerint az árusítóhely, illetőleg az ahhoz tartozó parkoló kialakítására 2002-ben adott az önkormányzat felhatalmazást, 2011. december 31-ig az árusításra a felperesnek, mint őstermelőnek lehetősége volt. A blogbejegyzés időpontjában, 2012 júliusban nem volt olyan határozat, amely a felperesnek az árusítást tiltotta, ez csak egy hónappal később, 2012 augusztusában született. Nem bizonyítható, hogy szóbeli figyelmeztetés a felperes felé elhangzott, másrészt ez sem eredményezi egy évek óta folytatott tevékenység tiltását, mert ehhez hatósági határozat szükséges. Mindebből pedig az következik, hogy nem csak a felperes egészségi állapotára vonatkozó kijelentés, de az engedély nélküli árusításra vonatkozó közlés is jóhírnév sértő.

A jogsértés felperes által igényelt jogkövetkezményei tárgyában alaposnak ítélte a jogsértéstől eltiltásra irányuló kérelmet, az elégtétel adásra kötelezést azonban mellőzte, figyelemmel arra, hogy az alperes jelenleg már nem polgármester, nincs hozzáférése ahhoz a honlaphoz, amelyen a sérelmezett bejegyzés megjelent.

A felperes kártérítés iránti igényét 500.000 forint erejéig tartotta megalapozottnak. Értékelte e körben, hogy bizonyítás nélkül is köztudomásúnak tekinthető, miszerint az egyén közösségen belüli

megítélését hátrányosan befolyásolja, ha hasadt személyiségűnek mutatják be, ha azt állítják róla, hogy mások életét veszélyeztető magatartást tanúsít. Ezen túlmenően a kihallgatott tanúk alátámasztották, hogy az esetről a környéken beszéltek az emberek, viccelődtek a felperes rovására. A büntető eljárás során a felperes nem csak azt említette, hogy nem érte hátrány az eset miatt, hanem azt is, miszerint többen megbotránkoztak az alperes viselkedésén. A Ptk. 339. § (2) bekezdését nem találta alkalmazhatónak, mert a személyiségi jog megsértésének a kártérítésben megnyilvánuló következményével, a jogintézmény céljával ellentétes lenne, ha a jogsértő személyi körülményeinek olyan jelentőséget kellene tulajdonítani, hogy a kártérítés fizetése alól mentesülhet. A perköltség viseléséről a felperes részleges pernyertességére tekintettel a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján határozott.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, annak megváltoztatását annyiban kérte, hogy a bíróság marasztalja az alperest a követelt 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítés egészében, továbbá kötelezze a teljes perköltség megfizetésére. Hangsúlyozta, hogy az alperes mint polgármester nyilatkozott jogsértően a felperesről, szavai ezért súlyosabb következményekkel jártak. Ezt hivatalos eljárás keretében, illetve annak látszatát keltve tette, ezért az azzal szemben esetleg fennálló kritikai megnyilvánulások csak visszafogottan érvényesülhettek. A felperes helyben közismert, megbecsült tanár, alperes gyalázkodó kijelentései nagyobb körben váltak ismertté.

Az alperes csatlakozó fellebbezésében a kártérítés megfizetésére vonatkozó kötelezés mellőzését kérte. Hivatkozott arra, hogy az esetet kiváltó feljelentésében a felperes valótlan közléseket tett, amire személyes blogjában válaszolt. Ezt csak helybéliek láthatták, de nem sokan nézték meg. A felperes nem lakosa ... településnek, így a helyiek csak árusként ismerték, tanítani sem a község iskoláiban tanított. Megismételte szűkös anyagi helyzetére való hivatkozást is. Kérte figyelembe venni, hogy egy közösség érdekében tevékenykedett, semmiféle jogszabálysértést nem követett el, mindössze a közösség érdekében kívánta a veszélyhelyzetet megszüntetni, mert a ... és a ... között húzódó ... számú főút árusítással érintett szakaszán rengeteg volt a baleset. ... Önkormányzat jegyzőjének augusztusi határozatából egyértelműen kiderül, hogy nem egy engedélyt vontak vissza, hisz engedélye nem volt a felperesnek, csupán az östermelői tevékenységével kapcsolatban szeretne volna, ha kereskedelmi nyilvántartásba veszik, azonban ezen kérelmét elutasították.

A felperes fellebbezése alaptalan, az alperes csatlakozó fellebbezése részben alapos.

A felperes fellebbezése és az alperes csatlakozó fellebbezése az elsőfokú ítéletnek csak a nem vagyoni kártérítésre vonatkozó rendelkezését érintette, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 253. § (3) bekezdése szerint csak e körben foglalt állást.

A perben alkalmazandó Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja szerint akit személyhez fűződő jogában megsértenek, az eset körülményeihez képest többek között kártérítést is követelhet a polgári jogi felelősség szabályai szerint. A kártérítésre vonatkozó Ptk. 339. § (1) bekezdése szerint, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentese a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A (2) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a bíróság a kárért felelős személyt rendkívüli méltánylást érdemlő körülmények alapján a felelősség alól részben mentesítheti.

A felperes fellebbezésében foglaltakkal a másodfokú bíróság nem értett egyet. Kártérítési igénye a perbeli sérelem jellegére, a hasonló ügyekben kialakult bírói gyakorlat alapján értékelt szempontokra és összegekre tekintettel, jelentős mértékben eltúlzott volt. Az elsőfokú bíróság által megítélhetőnek tartott jogsértésről korlátozott számban szereztek tudomást a ...i polgármester

blogját olvasók. Annak súlya, jellege nem volt kirívóan sérelmes, közvetlen és a felperest hátrányként érintő következménye a felperes állítása szerint sem volt. Arra nézve, hogy az alperes betöltött tisztsége miatt a megnyilvánulásával szembeni kritikák visszafogottabbak lennének adat nem merült fel, az köztudomásúnak sem tekinthető.

Az alperes csatlakozó fellebbezése ezzel szemben túlnyomó részben megalapozott. Miután sem a fellebbezés, sem a csatlakozó fellebbezés nem érintette az elsőfokú ítélet jogsértés megállapításra vonatkozó rendelkezését az önkormányzat jegyzőjének határozatát a másodfokú bíróság nem értékelhette. Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság a Ptk. 339. § (2) bekezdésében írtakkal kapcsolatosan indokait azonban a másodfokú bíróság csak részben osztotta. Ebben a körben a hangsúlyos az volt, hogy ez a rendelkezés elsősorban a károkozás körülményei során fellépő rendkívüli körülményekre nem pedig a kárért felelős személy személyében esetleg utóbb bekövetkező körülményekre tekintettel enged kivételes esetben mentesülést a kártérítés megfizetése alól. Jelen esetben ilyen körülmény nem állt fenn. Önmagában a felperes anyagi helyzete ezt nem indokolja, erre esetleg részletfizetés engedélyezése iránti kérelem elbírálása esetében lehet hivatkozni eredménnyel.

Ugyanakkor helytállóan utalt az alperes arra, hogy az elsőfokú bíróság nem vette kellő súllyal figyelembe azt, hogy a jogsértésre alapvetően az alperesnek a polgármesteri tisztségéből fakadó - esetleg rosszul értelmezett - kötelességtudata vezetett. Az ugyanis nem vitatható, hiszen a perben erre adat nem merült fel, hogy a blogbejegyzésre nem a felek között fennálló személyes ellentét vezetett. A felperes is azt adta elő, hogy az általa végzett árusítás módját, helyét nem tartotta megfelelőnek az alperes mégpedig azért, mert az úton közlekedőkre nézve azt veszélyesnek tartotta, ráadásul nem csak a felperes, hanem más személyek esetében is. Az a magatartása, hogy ezen a helyszínen az árusítást meg kívánta szüntetni minden ott ilyen tevékenységet végzőre kiterjedt. Nem tudatosan értelmezte félre a felperes bejelentését, csupán legfeljebb a kellő körültekintést mulasztotta el.

Ugyanakkor polgármesterként fokozottan ügyelnie kell arra, hogy ténykedése mentes legyen még a személyeskedés látszatától is. Szavait minden körülmények között meg kell válogatnia, hiszen magatartásmintául szolgálhat az általa vezetett közösség tagjainak. Kétségtelen, hogy felajánlotta a felperes részére, hogy az általa sem vitatottan sértő kijelentése miatt tőle bocsánatot kér és ezt a felperes nem fogadta el. Ez azonban nem akadályozta annak, hogy a bocsánatkérést ennek ellenére megtegye, blogjában azt közölje. Ebben az esetben nagyban kompenzálta volna az okozott sérelmet, figyelemmel arra is, hogy a perbeli közlés behatárolható, kis létszámú közösséghez jutott el. E tekintetben jelentősége volt annak, hogy nem egy kifejezetten látogatott web felületen jelent meg a sérelmes közlés.

Mindezen körülményekre tekintettel a másodfokú bíróság a bírói gyakorlat minimumához közeli mértékben határozta meg az alperes által fizetendő nem vagyoni kártérítés összegét, az elsőfokú ítéletet ezért a Pp. 253. § (2) bekezdés alapján részben megváltoztatta.

Erre tekintettel szükséges volt a perköltségre vonatkozó rendelkezés módosítása is, mert a pervesztesség-pernyertesség aránya változott. Ennek során azonban tekintettel volt arra, hogy a jogsértés megállapításra került, ezért e körben az illeték viselésére az alperes köteles, mely összegszerűsége megállapításánál a másodfokú bíróság az alábbiakra tekintettel határozott.

Abban az esetben, ha a személyiségi jogsértés miatt alkalmazott nem vagyoni kártérítés összege nem éri el, az egyéb szankciók alkalmazása esetén figyelembe vett illetékalapot, vagyis a meg nem

határozható pertárgy értékét [600.000 forint; az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (3) bekezdésének b) pontja], a jogsértő alperest kötelezni kell az ennek alapján számított kereseti illeték megfizetésére (36.000 forint). A jelen perben a felperes által követelt nem vagyoni kártérítés után számított fennmaradó kereseti illeték 84.000 forint volt, melyet a felperes volt köteles a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet (R.) 13. § (2) bekezdése alapján viselni, mivel az ezen rész tekintetében pervesztesnek minősült.

Az elsőfokú eljárásban az alperes nem rendelkezett jogi képvisellel, ezért részére elsőfokú perköltséget nem lehetett megítélni.

A másodfokú eljárás eredményeként a pernyertesség-pervesztesség arányát a másodfokú bíróság 1/5-4/5 arányban állapította meg a felperesre kedvezőtlenebbül.

A felperes fellebbezéssel érintett 1.500.000 forint perértékre tekintettel, a részben eredményes alperesi csatlakozó fellebbezésre és az eredménytelen felperesi fellebbezésre tekintettel a fenti arányt figyelembe véve a felperes a 120.000 forint fellebbezési illetékből 112.000 forintot köteles viselni a R. 13. § (2) bekezdése alapján, míg a fennmaradó 8.000 forint fellebbezési illetéket az alperes személyes költségmentessége miatt a Magyar Állam viseli a R. 14. §-a alapján.

Az alperes csatlakozó fellebbezése alapján számított 24.000 forint [Itv. 39. § (3) bekezdés c) pontja, 46. § (4) bekezdése] csatlakozó fellebbezési illetéket az 1/5-4/5 arányt figyelembe véve, a felperes 19.200 forintot köteles viselni, míg a fennmaradó 4.800 forint az Állam terhén maradt.

Mindezek alapján a felperes összesen 131.200 forint (112.000+19.200) együttes fellebbezési és csatlakozó fellebbezési illetéket köteles viselni.

A fent részletezett arányokra is tekintettel a Pp. 239. §-nak utaló szabálya és a Pp. 81. § (1) bekezdés alapján, a felperes köteles az alperesnek megfizetni az ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget, melynek mértékét a bíróság a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

Budapest, 2016. október 12.

dr. Kisbán Tamás s.k.  
a tanács elnöke

dr. Kovaliczky Ágota s.k.  
előadó bíró

dr. Istenes Attila s.k.  
bíró